

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

Методика за оценка на въздействието

24.10.2012 г.
гр. Маджарово

Методиката за оценка на въздействието и вътрешните правила за използването ѝ са изготвени в изпълнение на Дейност 2 по проект ”Преглед, анализ и актуализиране на нормативната база, разработване и въвеждане на нормативни документи и други вътрешни документи”, част от дейностите по Договор № А10-13-11/ 19.12.2011 г. на Община Маджарово с ОПАК

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ
България
Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

Съдържание

1. Методика за оценка на въздействието..... 3
2. Вътрешни правила за използването на Методиката за оценката на въздействието 19

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

1. Методика за оценка на въздействието

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1 (1) Настоящата методика за оценка на въздействието (ОВ) регламентира действията, процесите и обхвата на извършване на оценка на въздействието в Община Маджарово.

(2) Оценката на въздействието по принцип представлява упражнение по логическо мислене. Целта ѝ е да бъдат разгледани всички възможни последствия, произтичащи от предлаганата публична интервенция, включително и възможността да се запази статуквото, като по този начин се направят изводи относно ефективността на предлаганата намеса от гледна точка постигането на поставените цели.

(3) Проблематика, засегната от настоящата методика за ОВ ще е в следните области – икономически, финансови, социални и екологични. Документът е приложим и за други области, като посочените четири имат най-голямо приложение за Община Маджарово.

(4) ОВ може да се извършва на ниво проект, политика, инициатива или друго действие, което може да има ефект – положителен или отрицателен за постигане на дадена цел.

(5) ОВ спазва принципите на прозрачност.

(6) За да бъде надеждна, оценката на въздействието ще се извършва „при отворени врати“. Когато това е целесъобразно, консултациите със заинтересованите страни и подходящите експерти са задължителни. Тяхната професионална квалификация юе се използва за събиране на информация, за проверка на събраните данни или извършения анализ, както и за обмислянето на разпоредбите и организацията, необходими за прилагането на един проект или политика.

Чл. 2. Методиката за оценка на въздействието включва:

(1) Нерегулаторни предложения, които имат икономическо, финансово, социално или екологично въздействие.

(2) нормативни предложения, които имат икономическо, финансово, социално или екологично въздействие.

(3) Нивото на анализа като правило съответства на евентуалното въздействие на разглеждания акт или политика.

Европейски съюз

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

(4) Прецизността и качеството на оценката на въздействие отчасти се определят от заделените за нея средства, както и от квалификацията на извършващите я специалисти. Няма строги правила относно нивото на разходите при извършване на оценка на въздействието, но добрата практика показва, че количеството средства, вложени в нея трябва да нараства съответно на значимостта на икономическото, финансовото, социалното или екологичното въздействие.

Чл. 3. ОВ в Община Маджарово ще се изисква предварително планиране, както за време, така и за ресурси. Решението за извършване на ОВ се дава от Общинския Съвет, като кмета ще има отговорност да разпореди началото и края на дейностите по ОВ.

Чл. 4. (1) В Община Маджарово ще се извършват два вида оценки на въздействието – предварителна ОВ и разширена ОВ.

(2) предварителната оценка се фокусира върху стойността, която се получава срещу изразходените пари при финансовите програми – например ефективността на бюджетните разходи, докато разширената оценка на въздействието се концентрира върху въздействието върху четирите области, посочени в чл.1, ал 2.

Чл.5. Извършването на ОВ включва следните елементи:

(1) Оценката на въздействието започва с описание на контекста и проблема, който се адресира с регулацията и защо се разглежда сега. Представя се само съществена и ключова информация. Ако е необходимо, може да се предостави допълнително информация като приложение към ОВ.

(2) Описание на целите - целите трябва да бъдат общи (дългосрочни) и конкретни (краткосрочни). Общите цели са стратегическите цели на политиката, докато конкретните цели са свързани с непосредствените задачи от прилагането ѝ. (Например, като обща цел на забраната за пушене на публични места може да се посочи намаляване на нивата на болестите и смъртните случаи, причинени от тютюнопушенето. Конкретната цел е защита на пасивните пушачи от негативните последици от тютюнопушенето на обществени места.)

(3) Описание на опциите, които ще се разглеждат - всички ОВ трябва да включват анализ на избрани опции, които са представени като алтернатива на регулацията. Когато се идентифицират опциите е полезно да се има предвид, че трябва да се прави разграничение между алтернативи на регулирането и алтернативни модели на регулациите.

1. Алтернативите на регулирането включват:

- Да не се предприема нищо
- Информирание и образование на заинтересуваните страни/групи

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

- Промяна на стимули/пазарни инструменти

2. Алтернативни модели на регулациите включват:

- Традиционна регулация, която налага задължение и последващ контрол
- Саморегулация/Взаимно регулиране

(4) Извършване на информационни и образователни кампании - информационните кампании са най-разпространената алтернатива на традиционното регулиране. Чрез тези кампании се цели да се намали асиметричната информация, която съществува на пазара и потребителите да взимат по-информирани решения и да оценяват по-правилно риска. Затова чрез някои информационни кампании се цели не само постигане на информираност, но и промяна в поведението на икономическите субекти

(5) Използване на пазарни инструменти - целта е да се използват такива икономически инструменти, при които пазарните изкривявания са сравнително най-малки. Съществуват различни икономически инструменти, които могат да бъдат използвани като алтернатива на традиционните регулации (които налагат задължение и контрол). Те могат да включват такива инструменти като такси, търгуеми права и други.

(6) Използване на модели на регулации – целта е да постави рамка за изпълнение на дадената политика. Видовете регулации са: Традиционно регулиране с налагане на забрана и последващ контрол, Доброволно регулиране/ Саморегулиране, Регулации на базата на зададени критерии за изпълнение, Взаимно регулиране.

АНАЛИТИЧЕН ИНСТРУМЕНТАРИУМ

Чл. 6. Оценката на въздействието включва следните инструменти за анализ:

(1) Анализ на разходите и ползите - Анализът на разходите и ползите изисква определяне и оценяване на очакваните икономически, финансови, екологични и социални ползи и разходи от дадена публична интервенция. Такъв анализ обикновено се използва за да се предвиди общият баланс на позитивните и негативните последици, които е вероятно да възникнат в определен период от време вследствие прилагането на определена мярка, както и на нейни алтернативи. Анализът предполага идентифициране на евентуалните облагодетелствани и ошетени сред заинтересованите страни посредством оценка на техните изгоди и загуби във физическо и в парично изражение за определен период от време, след което се съпоставят общите ползи с разходите. Една интервенция се счита за оправдана, когато нетният резултат от нея е позитивен.

(2) Анализ на ефективността на разходите - Този анализ изисква изчисляване на разходите, необходими за постигане на желаните крайни резултати и сравняване на разходите при предприемане на други варианти.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

Този метод е алтернативен на анализа на разходите и ползите, когато е трудно последните да се изразят чисто парично. Анализът на ефективността на разходите предлага категоризиране на регулативните мерки на базата на „разходите на единица ефективност“ при всяка една от тях.

(3) Многокритериен анализ - Това понятие покрива голям регистър от техники, имащи за цел да поставят широк набор от положителни и отрицателни въздействия в една обща рамка, което да позволи по-лесно сравняване на сценарии и евентуални решения. Подобна методика може да се използва, когато разполагаме с голям обем информация, отнасяща се до множество вероятни въздействия, като тази информация е в различен формат. Тя позволява да се представят въздействия, които представляват смесица от качествени, количествени, финансови и пр. елементи, и са с различна степен на сигурност/вероятност. Тези средства се използват за построяването на различни сценарии, например такъв ,при който интервенцията се реализира, и друг, при който тя отсъства (обратната ситуация), като съответно се анализират нетните последици от приложената интервенция. Това е особено полезно при разширената оценка на въздействието. Способността на един модел да даде съдържателни оценки за бъдещи ситуации зависи както от точността на причинно-следствените връзки, на които той се основава, и които по необходимост представляват опростена версия на една сложна реалност, така и от стабилността на тези връзки във времето. Основните стъпки най-често са следните:

- определяне на целта;
- определяне на мерките, необходими за постигането на целта;
- възприемане на измерими критерии, използвани за сравняване на мерките;
- анализ на съответствието на мерките с критериите;
- определяне относителната тежест на всеки критерий, за да може тя да се отрази в решението;
- подреждане на вариантите чрез комбиниране на техните оценки по всички разглеждани показатели.

(4) Анализ на риска - Този анализ подлага на оценка например риска от възникването на нежелани събития за определени групи хора или за обществото като цяло, както и евентуалните последици при такова развитие. Впоследствие, оценката на риска може да се използва при избора на действия за намаляването или елиминирането му и/или на неговите последици. За извършването на такъв анализ е необходимо:

- да се установи рискът;
- да се прецени вероятността този риск да се реализира;
- да се анализира евентуалното въздействие върху мярката на подобен неблагоприятен развой.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

(5) Интервюта - Интервютата са особено важни за събирането на задълбочена информация по въпроси, част от някакъв процес, тоест относно причините, обусловили дадени събития и как те са протекли. Освен че могат да бъдат самостоятелно средство за събиране на данни в определена област, те могат да се използват и за изготвянето на други средства и техники на работа. Например, проучването на документи в структуриращата фаза на оценката на въздействието може да се допълни от интервюта с ключови “актьори”, които могат да предоставят един “стратегически” поглед върху интервенцията и подробни данни относно нейната вътрешна логика. По принцип, програмата за интервюиране трябва да е насочена към събирането на данни от множество различни гледни точки по даден въпрос. По отношение на формата, интервюто може да е структурирано и да се проведе с помощта на въпросник; полуструктурирано, когато има за цел да получи подробна информация относно известен брой основни въпроси, но оставя възможност да се навлезе и в някои подтеми или да се засегнат предварително непредвидени въпроси; неструктурирано, при което различните теми се разгръщат при самото провеждане на интервюто.

(6) Фокус групи - Тази изследователска техника се базира на дискусии в малки групи. Използва се динамиката в мисленето на хората, които ще бъдат засегнати от съответната интервенция, като по този начин се генерира задълбочена информация по конкретен въпрос. Фокус групите могат да се ползват като средство за събиране както на ретроспективни, така и на проспективни данни, окачествяващи дадено явление, например относно настоящи или минали процеси и техните последици, или относно евентуалното въздействие на бъдещи събития и действия. Те могат да се използват и при подготовката на други техники за събиране на данни, например въпросници за анкети, както и за форуми, на които предварително събрани данни да се анализират и интерпретират колективно от участниците. Фокус групите трябва да са представителни, за да могат участниците да отразяват различните гледни точки към обсъждания проблем. Освен това съставът на групата трябва да е така подбран, че да не затруднява откритата и съдържателна дискусия.

(7) Казуси - Ограниченията във времето обикновено не позволяват на извършващите оценка на въздействието да използват казуси. Въпреки това би било полезно да се използват такива казуси, които имат отношение към разглежданата проблематика. При казусите обикновено се генерират и анализират данни от ретроспективно естество по специфичен въпрос, отнасящ се например до определен регион, фирма или инициатива, като екипът по оценката ги използва, за да постави настоящите обстоятелства в “историческа” перспектива. Използват се разнообразни източници на информация и инструменти, за да се търсят модели в основата на тази информация, като валидността на констатациите се доказва “тристранно”, като данните се анализират чрез различни инструменти, от различни теоретични перспективи и от различни експерти.

(8) Експертни групи - Такива групи се създават с цел анализ на данни. Те са особено полезни за извършването на кръстосани анализи на неструктурирани и разнородни данни. На тези форуми от експертите може да се поиска да фокусират професионалните си умения върху преценката на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

последствията и проектирането на възможни алтернативи. Групата може също така да се използва за оценяване на дадена интервенция на базата на резултатите от извършена оценка, като се определи степента на нейния успех. Качеството на подобни анализи или оценки зависи от избора на най-подходящите експерти от гледна точка на техните познания и опит в съответната област, желанието им да участват пълноценно в процеса и тяхната независимост от оценяваната мярка. Друг способ за мобилизиране на експертни знания е чрез проучване по метода ДЕЛФИ. При него експертите не се събират физически на едно място, а се анкетира индивидуално (и следователно е възможно да се извърши анонимно, като по този начин може да се избегнат влияния вследствие психологическия натиск от страна на останалите присъстващи експерти) по стереотипна методика, чрез централно разпространяван и постепенно усложняващ се въпросник. Резултатите от процеса могат впоследствие да се изразят количествено.

Чл. 7. Предоставената информация и дълбочината на анализа на всеки един от ефектите, описани в ОВ, трябва да отговарят на размера на вероятното въздействие. Въпреки това, анализът трябва да е пълен, за да подпомогне в достатъчна степен процеса на взимане на решение.

Чл. 8. Трябва да се опишат подробно всички допускания, които се правят и да се предостави източник за данните и да се опишат методологиите, които се използват.

Чл. 9. Където е възможно, трябва да се правят количествени оценки. Когато има несигурност и риск, трябва да се дават относително големи възможни граници за оценките. Когато не може да се направи количествена оценка, трябва да се предостави подробен качествен анализ на въздействието.

Чл. 10. Трябва да се идентифицират групите, които печелят и тези, които понасят разходите. Необходимо е да се идентифицират какви са трансферните въздействия от регулацията или правената политика. По същество те не водят до промяна в нетната стойност на общественото благосъстояние, но оказват въздействие върху различни групи, като някои от тях са печеливши, а други – губещи.

Чл. 11. Разходите и ползите, които следва да бъдат идентифицирани при извършване на ОВ следва да бъдат класифицирани на следните категории:

- (1) Реалните разходи и ползи са тези, които водят до положителен или отрицателен нетен ефект върху благосъстоянието на обществото.
- (2) Трансферните ефекти са тези въздействия, при които разходите за даден сектор от икономиката директно се покриват от ползите, които получава друга група в обществото. Тези трансферни ефекти трябва да се посочат, но не трябва да се отчитат при оценка на опциите и не се включват в анализа “разходи-ползи”.
- (3) Преките разходи и ползи са тези, които са свързани с осъществяване на основната цел на регулациите.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

- (4) Непреките разходи и ползи имат вторичен характер и не са свързани с осъществяване на преките цели.
- (5) Материални разходи и ползи са тези, които могат да се оценят на пазарен принцип. С други думи, могат да се остойността парично.
- (6) Нематериалните разходи и ползи не могат да бъдат оценени от пазара и не могат да се остойността в парично изражение.

Чл. 12. Оценката на ползите и разходите от въвеждането на дадена регулация се прави във времето – обикновено за всяка една година или тримесечие от разгледания период. За да може да се сравняват разходите и ползите във времето, е необходимо да се приравнят в сегашна стойност, т.е. в парично изражение по цени в момента на изготвяне на ОВ.

Чл. 13. (1) Оценката на въздействие включва анализ на риска. Използват се три аспекта от управлението на риска и несигурността:

- 1) „Оценка на риска“ в ОВР означава оценка на вероятността да се случи дадено събитие или да се появи даден ефект въз основа на определена причина затова (Например, ако човек погълне определена субстанция, вероятността за отравяне е 50%). Целта на анализа в този случай е да се установи причинно-следствена връзка и да се оценят най-вероятните ефекти от дадена мярка.
- 2) Анализът на несигурността оценява вероятността да се получат различни крайни резултати в зависимост от степента на грешките в процеса на оценяване. (Например, може да се оцени най-добрият, най-вероятният и най-лошият сценарий в зависимост от различни набори от допускания). По този начин може да се види как различните допускания влияят върху крайния резултат и да се направи оценка на чувствителността.
- 3) Вместо анализ на несигурността може да се установи правило, според което, ако несигурността е прекалено голяма при оценяване на дадени въздействия, да се прилага най-песимистичният сценарий и той да се взема предвид при крайната оценка.

Чл. 14. (1) ОВ завършва с доклад.

(2) Лицата, вземащи решения, както и външните заинтересовани страни, биха желали да разбират логическите връзки в процеса на разработване на интервенции. Поради това докладът, съдържащ оценката на въздействието, трябва да е ясен и кратък, като разяснява извършения анализ и неговите констатации по такъв начин, че да могат да бъдат разбрани и от неспециалисти. Това трябва да включва както разяснение на основните предположения, така и на обусловилите ги предпоставки.

(3) Лицата, вземащи решения, се стремят към такива политики, при които цялостните положителни въздействия надвишават отрицателните и при които придобитото надхвърля използваното в краткосрочен

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

или дългосрочен план. Оценката на въздействието трябва ясно и систематично да представя всички възможни позитивни и негативни въздействия.

МЕТОДИ ЗА КОНСУЛТАЦИЯ

Чл. 15. При провеждането на консултации е необходимо да се предприемат няколко стъпки:

(1). Приемане на план за консултации за осигуряване на принос от заинтересованите страни и от експертите.

(2). Идентифициране на:

- целта на консултациите;
- елементите на ОВ, за които е необходима консултация;
- целевите групи;
- подходящите инструменти за консултация;
- подходящото време за консултация

(3). Спазване на минималните стандарти за консултации в процеса на ОВ и докладването - Защо е необходима консултация? Събирането на мнения и информация от заинтересованите страни е съществена част от процеса на разработване на политиката, повишаването на прозрачността му и обезпечаването на практическата приложимост и законност от гледна точка на заинтересованите лица.

(4) Планиране на консултациите - Ключов елемент за успешната консултация е ранното планиране. Планът за консултации трябва да покрива целия процес на разработване на политика и да определя целта на консултациите, релевантните целеви групи, подходящите инструменти при консултиране, времето на консултациите и необходимите документи. Все пак трябва да бъде установен баланс между обхвата и продължителността на консултациите и ефикасната работа на съответната институция. Консултациите трябва да съответстват на възможното въздействие на предложението.

За да бъде успешна консултацията, трябва ясно да се дефинира целта и (какво искате да получите от нея): нови идеи (чрез брейнсторминг); събиране на фактически данни; потвърждаване на хипотеза и т.н. Друга важна цел може да бъде да се изясни възможното въздействие от дадена мярка върху общественото мнение. Това може да помогне при решението с кого трябва да се консултирате, кога и как.

Чл. 16. В зависимост от преследваните цели и от разглеждания въпрос консултациите могат да обхванат различни елементи от оценката на въздействието (същността на проблема, целите и алтернативите, въздействието, сравнението на алтернативи). Те могат също да засягат цялото предложение.

Европейски съюз

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

Чл. 17. Консултациите отговарят на следните въпроси:

(1) С кого да се консултирате? - Консултациите могат да са открити за общата публика, да се ограничат до определена категория от заинтересовани лица (всеки член от избрана категория може да вземе участие) или до група от изтъкнати индивиди или организации. Също така трябва да се включват всички целеви групи и сектори, които ще бъдат значително засегнати или включени при изпълнението на политиката.

(2) Как да се консултирате? - Изборът на инструменти за консултация ще зависи в голяма степен от това кой ще се нуждае от консултация, по какви въпроси и от наличното време и ресурси. Те включват консултативни комитети, експертни групи, открити изслушвания, срещи, консултации по интернет, въпросници, фокус-групи, семинари и т.н. Структурираните и фокусирани консултации (например въпросник със затворени въпроси върху специфични проблеми) ще осигурят информация, която е много по-лесна за обработване отколкото неструктурирана и обща консултация (например да се питат заинтересованите лица за коментар на някакъв документ).

(3) Кога да се консултирате? - Подходящият момент трябва да се определи според отделния случай, но консултациите трябва да започнат колкото е възможно по-рано, за да се максимизира въздействието им върху разработването на политиката. Освен това те трябва да се разглеждат като повтаряща се нужда, а не като еднократно събитие. В зависимост от разглеждания въпрос и целите на консултациите, може да се организират серии от консултации в процеса на развитие на предложението. Например първоначалната консултация може да се проведе, за да установи възприемането на естеството на проблема от заинтересованите лица, следващата консултация може да ги попита за мнението им относно възможните опции, докато третият рунд може да има за цел да разкрие предпочитанията на заинтересованите лица към дадена опция. По причина на ефикасността и за да се избегне умората от консултациите повтарящите се консултации трябва все пак да се сведат до минимум.

Чл. 18. За консултации в Община Маджарово се използват следните методи:

(1) Писмена консултация - Представяне на коментари, базирани на документ за публична консултация или на молба за коментар в пресата. Писмената консултация е много популярен метод. При прилагане в рамките на общината могат да бъдат използвани чрез публикации в местни вестници.

(2) Коментар/предложение и механизми за оплаквания - Това са форми, които предлагат на потребителите непосредствен канал за коментари, оплаквания и предложения относно услугите, които получават. Основната цел е да се достави информация за персонала достатъчно бързо, така че оперативните проблеми могат да бъдат коригирани възможно най-скоро.

(3) Пилотни предложения - Правенето на предложения за промени в тясно ограничена област от услуги или в по-малка група, каквато са жителите на община, е добър начин за изпробване дали тя ще работи. То също така се използва като начин да се подчертаят факторите, които могат да подпомогнат или да

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

възпрепятстват предложената промяна. Това позволява на консултиращите се органи да планират и комуникират тези въпроси.

(4) Публични срещи - Срещите се организират за обществеността, за да се открият и изразят позициите на хората за конкретни проблеми. Обикновено те са открити за всички.

(5) Открити дни/представяния - Събитията, които предоставят възможност за потребителите или клиентите да се запознаят с организацията и служителите в нея, да задават въпроси, да дават коментари или писмени отговори относно предложенията. По-формалните събития могат да бъдат организирани с презентации и дискуссионни панели. Освен това могат да се поставят табла с информация при големи публични събития.

(6) Фокус-групи - Състоят се от малък брой участници, които са насочвани от подготвен модератор в еднократна дискусия, фокусирана върху определена тема. Въпросите могат да бъдат изследвани в значителна дълбочина. Фокус-групите са полезен начин за откриване на това кои конкретни групи се занимават с предложенията.

(7) Потребителски/клиентски панели - Включват малки групи потребители, които се срещат с представители на съответните институции на формална или неформална основа, за да изразят мненията си относно услугите, които получават, или да изразят безпокойството си. Потребителските панели се срещат редовно за продължителен период от време и целта им е да привлекат голям брой клиенти, за да се получи възможно най-широка представителност.

(8) Консултативни комитети - Полу-постоянни или постоянни комитети, които са създадени от организация, за да действат като източник на експертни съвети по сложни въпроси. Те могат да бъдат съставени от социални партньори, представителни организации и/или експерти от съответната област. Членството в такива комитети трябва да бъде преразглеждано редовно, за да се осигури баланс на представителството.

(9) Интервюта лице в лице - Интервюта, които позволяват задълбочено изследване на индивидуални гледни точки, мнения, поведение и мотивация.

(10) Национални/регионални/ общински форуми - Те могат да бъдат създадени в сътрудничество на партньорски структури. Те се провеждат редовно, за да подпомогнат консултациите върху определени въпроси с по-широка група от социални партньори. Те могат да бъдат предшествани от предварителни срещи на регионално ниво, за да се максимизира ефективното участие на групи, които иначе биха били изключени.

(11) Нарочно проучване - Интензивен семинар, който събира представители на публичната власт, заинтересувани групи и членове на общността, за да се обмислят и предложат решения за сложни

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

въпроси, като планирането. Даден семинар трябва да включва структурирана, но бърза размяна на идеи между участниците, така че резултатите да се достигнат бързо.

(12) Форуми в общността - Местно базирани форуми за жители или други заинтересовани лица, които участват в процеса на вземане на решения на местно ниво в дадена област. Комитетите се срещат редовно, за да дискутират въпросите, които ги засягат. Форумите в общността често се използват за разработване на препоръки към местните власти.

(13) Граждански панели - Панел от относително голяма извадка от населението (500+ души). Използват се за оценка на конкретни предложения, за оценка на местни или секторни услуги и за развитие на позиции относно бъдещите приоритети, нужди или цели.

(14) Граждански журита - Метод за добиване на подробни, обмислени гледни точки от членове на публиката върху конкретни въпроси. Журитата са съставени от подобен брой като заседателно жури (12-16 човека) и не са нито експерти, нито членове на определена група за интереси. Те изслушват доказателства от показания на експерти в продължение на няколко дни и вземат решение.

(15) Проучване на потребителите, базирано на въпросник - Количествен анализ, който осигурява отговори и статистика при поставени въпроси. Количествените проучвания могат да бъдат лице в лице, по пощата, телефона, електронната поща или по интернет.

(16) Предвиждане или пазарно наблюдение - Упражненията по предвиждане обединяват технически експерти, политици, представители на бизнеса и други, за да се идентифицират стратегически въпроси, които въздействат върху определена област, включително възникващите възможности, технологии и тенденции и препоръки за подходящи политически реакции. Наблюдението на пазара ще бъде действащ механизъм за проследяване на развитието като тенденции при иновациите в определен сектор. Пазарните наблюдения се използват за осведомяване относно развитието на политиката в особено сложни области и може или не да има продължаващо взаимодействие с наблюдаваната индустрия.

(17) Референдуми/социологическо проучване - Референдумите могат да решават местни въпроси. Гласуването се случва сред представителна извадка от населението. След като научават повече по въпроса, на група от хора отново се задават въпроси. Този метод има за цел да генерира надеждни резултати чрез целево оповестяване на информация по въпрос към извадка от хора.

(18) Информационни технологии - Използването на информационни технологии, особено интернет, е част от ежедневието в публичния сектор. Употребата на такива инструменти, за да се увеличи покритието и участието в процеса на консултации, трябва да се обмисля при планирането им. Информационните технологии увеличават възможностите за достигане на широк кръг от заинтересовани лица, но трябва да се избягва прекаленото доверие в тях поради липсата на универсален достъп.

Европейски съюз

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

Чл. 19. Консултациите със заинтересовани лица в процеса на оценка на въздействието трябва да се проведат в съответствие с общите принципи и минималните стандарти. Като се обърне особено внимание на прозрачността, основните послания са следните:

- Да се осигурят документи от консултациите, които са ясни, подробни и обхващат цялата необходима информация.
- Да се консултира с всички релевантни целеви групи.
- Да се осигури достатъчна публичност и да се изберат инструменти, съответстващи на целевите групи.
- Да се остави достатъчно време за участие (поне 8 седмици за писмени публични консултации; предизвестие от 20 работни дни при срещи).
- Да се осигури потвърждение на отговорите.
- Да се осигури обратна връзка: доклад за процеса на консултации, за основните резултати и как изразените мнения са взети под внимание в доклада за ОВ.

ИЗВЪРШВАНЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО (ПОВ)

Чл. 20. Предварителната оценка на въздействието се извършва във всички случаи от експертите в Община Маджарово, непосредствено след определянето на ръководител на проекта.

Чл. 21. Изготвянето на ПОВ не трябва да е дълъг процес, въпреки че авторите ѝ могат да прибегнат до някои от процедурите, препоръчвани при изготвянето на разширена оценка на въздействието. Завършената ПОВ трябва да бъде 1–2 страници по обем и да отговаря на следните въпроси:

- Какъв е проблемът? Какъв е проблемът, който трябва да се разреши, от гледна точка на неговите икономически, финансови, екологични и социални въздействия? Защо това представлява проблем, кой или какво попада в обхвата на неговото въздействие?
- Каква е целта? На този етап това може да е обща формулировка, например целта може да е „намаляване на свръх улова” или „възстановяване на рибните запаси до устойчиви нива”.
- Какви са възможните варианти за интервенция? Понякога дори на този ранен етап естеството на проблема и неговите причини могат ясно да насочват вниманието към специфичен вид интервенция. В други случаи изборът може да не е толкова ясен. Важно е да не се елиминират потенциално ефективни начини за справяне с проблема, само защото са непознати или защото изглеждат по-трудни за изпълнение. При избора на подходящия отговор е необходимо да се разгледат както нерегулативни, така и нормативни варианти. Винаги съществува и възможността да не се предприема нищо.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

- Какви са възможните въздействия – положителни и отрицателни? Необходимо е да се разгледа широк набор от възможни икономически, финансови, екологични и социални въздействия, като не се забравя, че интервенциите могат да имат и непредвидени последствия. Възприемането на по-широка гледна точка може да подпомогне разкриването на евентуални странични въздействия, при което да се предложат промени или смекчаващи мерки. Така се намалява рискът от ненужни забавяния по-късно поради недоглеждането на важни аспекти. Трябва да се направи опит за определяне на засегнатите страни и времето когато ще възникнат различните последствия.
- От какъв допълнителен анализ има необходимост? В зависимост от характера на предлаганата мярка, може да се наложи:
  - задълбочаване на анализа на причините за проблема;
  - конкретизиране на целите;
  - допълнителен анализ на алтернативните възможности за интервенция;
  - предприемане на по-подробни и количествено изразени оценки на последиците от алтернативните интервенции;
  - определяне на показатели и действия за мониторинг при прилагане на интервенцията и последваща оценка.
- Нуждае ли се предлаганата интервенция от разширена оценка на въздействието? Защо?

Чл. 23. Завършената ПОВ се представя на кмета на Община Маджарово, осигурявайки му допълнителна информация за решението дали да се пристъпи към изготвянето на въпросната интервенция, да се изиска допълнителен анализ посредством разширена оценка на въздействието или да се отмени предложението изцяло или частично.

ИЗВЪРШВАНЕ НА РАЗШИРЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО (РОВ)

Чл. 24. Разширената оценка на въздействието е мащабен анализ на проблемната ситуация, която трябва да се разреши от проекта или от създаването на дадена политика. Освен това, тя не е документ за еднократна употреба, а трябва да служи за база на бъдещия мониторинг и оценка на резултатите от приложението на акта/ политиката. Тъй като РОВ е обстойно и продължително занимание, от съществено значение е съставът на разработващата група да отразява сложността на анализирания проблематика. С други думи, колкото по-сложна е последната, толкова по-широк кръг от специалисти трябва да участват в реализирането на оценката.

Европейски съюз

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

Чл. 25. Със заповед, Кметът определя срок и група експерти от администрацията със съответен ръководител за извършване на разширената оценка. Но в зависимост от сложността на РОВ, нейното изпълнение трябва да включва и представители на други заинтересовани страни, държавни органи, евентуално външни експерти и неправителствени организации. Като последователност извършването на РОВ може да се опише така.

Чл. 26. РОВ следва следните стъпки:

(1) Стъпка първа: Решение за извършване на РОВ.

(2) Стъпка втора: Кметът възлага на екип от администрацията или на външен изпълнител извършването на РОВ.

(3) Стъпка трета: Изготвяне и приемане на задание за РОВ- заданието за разширена оценка на въздействието се изготвя от проектния екип или от междуведомствената работна група и съдържа:

1. Предмет на тази оценка;
2. Цел на оценката;
3. Описание на дейностите, които ще се извършат;
4. Продължителност;
5. Етапи;
6. Източници на информация.

(4) Стъпка четвърта: Следвайки Въпросника за РОВ, ръководителят на екипа изготвя/прецизира въпросите за разширената оценка на въздействието, групирани в следните теми:

1. Определяне на проблема, който ще бъде разрешен от предлаганата мярка. Подробно се анализира проблема и неговите причини. Установяват се потенциалните неустойчиви тенденции, и по-специално, евентуалните несъответствия между икономическите, екологичните и социалните измерения на проблема. Изходният сценарий цели да се оцени как ще се развие ситуацията, ако не се предприемат мерки.
2. Определяне на основните цели на предлаганата мярка. Общите цели, изложени в предварителната оценка, се изразяват по-конкретно. Ако има такива, да се посочат връзките между тези цели и поставяни в миналото цели в същата или в други свързани сфери.
3. Определяне на заинтересованите и/или засегнати лица и групи и план за консултации с техни представители. Установяват се различните засегнати групи, общности и институции.

Европейски съюз

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

4. Определяне на алтернативни варианти за държавна намеса за решаване на проблема, включително запазване на съществуващото положение. Трябва да се изясни как предлаганите варианти биха постигнали поставените цели. Трябва също да се разясни как тези възможности ще се реализират по ефикасен, ефективен и последователен начин, както и с какво те са по-добри от отхвърлените варианти.

5. Определяне на възможните икономически, финансови, екологични и социални въздействия. Тук вероятните икономически, екологични и социални въздействия на предложената политика трябва да се покажат в детайли и, когато това е възможно, да бъдат представени количествено. Необходимо е също така да се отчетат и несигурните моменти по отношение на мащаба на въздействията, включително чувствителността на резултатите към евентуалните промени на някои съществени фактори.

6. Определяне на възможните негативни и/или непланирани въздействия. Особено важно е да се вземат предвид потенциалните конфликти или компромиси между различните сфери на интервенция, и по-специално неблагоприятното въздействие върху конкретни социални групи, сектори или региони. Неспособността да се приложи или спазва дадена интервенция също се счита за негативно въздействие. Очакваните отрицателни резултати трябва също да се представят количествено, доколкото това е възможно.

(5) Стъпка пета: Провеждане на разширената оценка на въздействието / Определяне на показатели за бъдещите мониторинг и оценка. По време на провеждането и въз основа на резултатите от разширената оценка на въздействието се определя методиката за мониторинг на прилагането на предложението и неговите въздействия. Дефинират се показателите, които ще се използват, както и способите за събиране на нужната информация. Предлагат се процедурите по оценка на предложението, включително графика, фокуса и отговорността за провеждането на оценката. Посочват се и начините, по които резултатите от мониторинга и оценката ще бъдат оползотворявани като обратна информация при провеждането на държавната политиката.

(6) Стъпка шеста: Представяне на Доклад за резултатите на разширената оценка на въздействието. Отговорното лице предоставя резултатите от РОВ на кмета със заключителен доклад, придружен от резюме и технически приложения. Докладът за оценка на въздействието е неразделна част от материалите, придружаващи окончателния проект на акт.

ПРЕДСТАВЯНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Чл. 27. Оценката на въздействието не винаги генерира категорични заключения или препоръки относно окончателния избор на интервенция. Но тъй като е важно средство в процеса на вземане на решения, резултатите ѝ трябва да се представят по ясен и разбираем начин, за да послужат като база за дискусия върху относителните предимства и недостатъци на предлаганите варианти за интервенция. Отговорността за окончателния избор на интервенция е винаги на органа на изпълнителната власт. При представяне на резултатите от оценката добрата практика изисква следното:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

- да се изложат всички варианти, а не само една проста алтернатива „да се одобри / да се отхвърли“. Трябва да се подчертават разликите между въздействията на всичките предлагани варианти, както и между повече или по-малко амбициозните варианти на една и съща мярка;
- да се даде ясно и достъпно резюме на положителните и отрицателните въздействия на всеки вариант, тоест на произтичащите от проекта ползи и разходи за обществото. Въздействията трябва да се представят, доколкото е възможно, в качествено, количествено и финансово изражение и да са в адекватна пропорция;
- да се показват както кумулативните, така и отделните резултати. Например, резултатът от анализа на разходите и ползите не бива да се представя единствено като нетната разлика между ползите и разходите, а да показва формиращите нетния резултат отделни въздействия;
- да се изразяват ясно всички основополагащи предположения и несигурни моменти;
- да се показват ясно всички разпределителни последствия;
- да се покаже в каква степен всеки вариант на интервенция отговаря на критериите за ефикасност, ефективност и последователност;
- да се обобщат останалите въпроси, свързани с проекта (консултации със заинтересованите страни, идентифициране на проблеми и др.);
- да се опише използваната информация с обяснение защо е бил предпочетен именно даденият набор от данни, дали информацията е потвърдена, кои са силните и слабите ѝ страни;
- да се посочат използваните аналитични методи.

Чл. 28. Докладът отговаря на следните характеристики:

- подчертава възможностите за компромиси между засегнатите групи и/или между икономическите, екологичните или социалните въздействия, както и евентуалните ситуации ”печеливши за всички”, свързани с предлаганите варианти;
- помага да се подобри процесът на изготвяне на предлаганите мерки, за да се сведат до минимум компромисите и да увеличат максимално ситуацията ”печеливши за всички”;
- посочва придружаващи действия, насочени към намаляване на непропорционалното разпределение на негативните последствия.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

2. Вътрешни правила за използването на Методиката за оценката на въздействието

Чл. 1. Настоящите правила регламентират методологическа последователност на действията за извършване на оценка на въздействието (ОВ).

Чл. 2. Кметът на Община Маджарово възлага извършването на ОВ, като определя:

- задание (темата, която следва да се изследва),
- ръководител
- експертна група
- време за извършване на ОВ
- налични ресурси/ бюджет

Чл. 3. След свикване на екипа и приемане на заданието за оценка на въздействието, дейностите са следните:

- Определяне на проблема, който ще бъде разрешен от предлаганата интервенция
- Дефиниране на основните цели на предлаганата интервенция
- Определяне на заинтересованите лица
- Определяне на алтернативни варианти за държавна намеса
- Определяне и оценка на възможните въздействия
- Определяне на възможните негативни или непланирани въздействия
- Определяне на показатели за бъдещите мониторинг и оценка
- Изготвяне на доклад

Чл. 4. ОВ стартира винаги като предварителна оценка на въздействието, която може да премине в разширена.

Чл. 5. Екипа по проекта по извършване на ОВ, спазва следната рамка, на база на която да извърши предварителната ОВ:

(1) **ФОРМУЛИРАНЕ НА ПРОБЛЕМА** – описване на проблема

(2) **ЦЕЛ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО** - Какви са общите цели на акта и очакваните резултати?

(3) **ВАРИАНТИ** - Кои са възможните варианти на инициативата за постигане на определените цели? Какъв набор от алтернативи ще бъде разгледан?

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

(4) **ВЪЗДЕЙСТВИЯ – ПОЛОЖИТЕЛНИ И ОТРИЦАТЕЛНИ** - Като предварителна прогноза, какви са вероятните положителни и отрицателни въздействия на избраните варианти, особено по отношение на икономическите, социалните и екологичните последици? Кои социални групи ще бъдат засегнати?

(5) **ДОПЪЛНИТЕЛЕН АНАЛИЗ** - Какъв допълнителен анализ е предложен? Планират ли се консултации? На каква основа?

(6) **ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ** - Препоръчва ли се официална разширена оценка? Ако не, по какви причини?

Чл. 6. В случай, че е препоръчана разширена ОВ, екипа по проекта по извършване на ОВ, спазва следната рамка, на база на която да извърши предварителната ОВ:

(1) **КАКЪВ ВЪПРОС/ПРОБЛЕМ СЕ ОЧАКВА ДА РАЗРЕШИ ПОЛИТИКАТА?** - Какъв е въпросът/проблемът в дадената област, изразен в икономически, социални и екологични термини, включително неустойчивите тенденции? Какви са рисковете, присъщи на изходната ситуация? Какви са основните сили, обуславящи ситуацията? Какво би станало ако не се извършат промени? Кои са засегнатите страни?

(2) **КАКВИ СА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ, КОИТО АКТЪТ ЦЕЛИ ДА ПОСТИГНЕ?** - Какви са общите цели на интервенцията по отношение на очакваните резултати? Взети ли са предвид поставяните в миналото цели?

(3) **КАКВИ СА ОСНОВНИТЕ ВЪЗМОЖНИ ПРОЕКТОМЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ?** - Какъв е основният подход за постигане на целите? Кои инструменти на държавна интервенция са разгледани? Какви са компромисите, свързани с предложения вариант? Какви “формати” и “нива на твърдост” са разгледани? Какви варианти са отхвърлени на ранен етап?

(4) **КАКВИ СА ОЧАКВАНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ – ПОЛОЖИТЕЛНИ И ОТРИЦАТЕЛНИ** – Какви са очакваните положителни и отрицателни въздействия на избраните мерки, особено по отношение на икономическите, социалните и екологичните последици, включително въздействията по отношение на управлението на рисковете? Има ли потенциални конфликти или несъответствия между икономическите, социалните и екологичните въздействия, които могат да доведат до компромиси и до съответните решения? Колко значителни са допълнителните (‘маргинални’) последици, които могат да възникнат от предлаганата инициатива, с други думи, последиците, надхвърлящи предварително предвидените параметри? Да се опишат в количествено и качествено изражение, доколкото е възможно. По необходимост да се приложи и финансово изражение. Възможни ли са особено силни въздействия върху отделни социални групи, икономически сектори (в т.ч. някаква категория от предприятия/фирми – малки, средни и пр.) или региони? Какви ще са въздействията с течение на времето? Какви са резултатите от извършените анализи на сценарии, на рискове или чувствителност?

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

(5) КАК ДА СЕ КОНТРОЛИРАТ И ОЦЕНЯВАТ РЕЗУЛТАТИТЕ И ВЪЗДЕЙСТВИЯТА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО СЛЕД ПРИЛАГАНЕТО МУ? - Как ще се прилага интервенцията? Какъв мониторинг ще се извършва? Каква последваща оценка е предвидена?

(6). КОНСУЛТАЦИИ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ - Кои заинтересовани страни са консултирани, в кой момент от процеса и с каква цел? Какви са резултатите от проведените консултации?

7. РЕШЕНИЕ НА ОБЩИНАТА, ОБОСНОВКА - Какъв е окончателният избор и защо? Защо не е избрана повече или по-малко амбициозна проектомярка? Какви компромиси са свързани с избраната мярка? Ако наличните към момента данни или информация са с ниско качество, защо трябва решението да се взема сега, вместо да се отложи за времето, когато ще има по-качествена информация? Предприети ли са някакви съпътстващи мерки за намаляване на отрицателните въздействия и увеличаване на положителните?

Чл. 7. Резултатите от ПОВ или РОВ следва да се представят като доклад, съдържащ реквизитите за съответните ОВ.

.....

Примери за конкретни последователни дейности на проектния екип по извършване на ОВ

1. Дефинирайте проблемите или въпросите, обосноваващи необходимостта от действие от страна на Общината.

2. Посочете целите на предложеното действие от страна на Община Маджарово по конкретен и измерим начин, с ясен времеви график за постигане на целта.

3. Идентифицирайте основните (регулаторни и не-регулаторни) възможности за действие, които могат да доведат до постигане на желаната цел (цели).

4. Идентифицирайте разходите:

4.а. опишете качествено всички съществени икономически, социални и екологични разходи, произтичащи от съответното действие

4.б. опишете количествено всички значими икономически разходи, произтичащи от съответното действие. опишете качествено всички социални и екологични разходи, използвайки мерна единица за всеки значим ефект.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

4.в. *Анализирайте количествено оперативните и капиталовите разходи и въздействието върху ефективността на икономическите субекти от прилагането на всяка опция и опишете качествено, доколкото е възможно използвайки мерни единици, социалните и екологични разходи.*

4.г. *Административен товар: административният товар ще намалее/се увеличи (не се изчислява)*

4.д. *Административен товар: административният товар ще се увеличи/намали, изчислен в лева/година*

5. *Разходи за потребителите: Анализирайте количествено възможните разходи за потребителите в следствие на прилагането на всяка от алтернативите*

6. *Идентифицирайте ползите:*

6.а. *Опишете качествено съществените икономически, социални и екологични ползи от предприемането на съответното действие*

6.б. *Опишете количествено съществените икономически ползи от предприемането на съответното действие. Опишете качествено всички социални и екологични ползи, използвайки мерна единица за всеки значим ефект.*

6.в. *Анализирайте количествено оперативните и капиталовите ползи и въздействието върху ефективността на икономическите субекти от прилагането на всяка опция и опишете доколкото е възможно количествено, използвайки мерни единици, социалните и екологичните ползи.*

7. *Представете резултатите: Обобщено представете основните въпроси, на които се търси отговор, и информацията, необходима за извършване на ОВ. Идентифицирайте основните засегнати страни. Ако оценката се изготвя СЛЕД консултациите: Обобщете основните коментари, получени в рамките на консултациите, опишете лицата/организациите, които са направили коментари и представете обобщена информация за отговорите на тези коментари.*

8. *Изгответе препоръка:*

8.а. *Сравнете ползите и разходите при прилагането на различните алтернативи и обосновайте защо предлаганото решение 1) постига целта по най-добрия начин при най-ниски разходи за бизнеса, гражданите и държавата; 2) носи ползи, които оправдават разходите.*

8.б. *Разходи за държавата: Анализирайте количествено разходите за държавата за всяка опция, включително за централните и местните власти.*

9. *Предложете механизъм за приложение и изпълнение. Разяснете възможностите на администрацията, организациите и индивидите за прилагане на нормативния акт.*

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

ЕСФ
България
Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект № А10-13-11/19.12.2011 г. с наименование „Актуализация, публичност и оценка на въздействието при подготовката и изпълнението на политики в община Маджарово“

10. Извършете мониторинг и проверка. Разяснете как правоприлагащият орган ще оценява резултатите от прилагането на нормативния акт.